

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 16. decembra 2021 *

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Evropski nalog za prijetje – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Področje uporabe – Člen 51 – Izvajanje prava Unije – Okvirni sklep 2002/584/PNZ – Pristojnost Sodišča – Predlog za sprejetje predhodne odločbe, vložen pred izdajo evropskega naloga za prijetje – Dopustnost – Načelo *ne bis in idem* – Člen 50 – Pojma ‚oprostitev‘ in ‚obsodba‘ – Amnestija v odreditveni državi članici – Pravnomočna odločba o ustavitvi kazenskega pregona – Razveljavitev amnestije – Razglasitev ničnosti odločbe o ustavitvi kazenskega pregona – Ponovni pregon – Nujnost odločbe, izdane po presoji kazenske odgovornosti zadevne osebe – Direktiva 2012/13/EU – Pravica do obveščenosti v kazenskem postopku – Področje uporabe – Pojem ‚kazenski postopek‘ – Zakonodajni postopek za sprejetje resolucije o razveljavitvi amnestije – Sodni postopek za oceno skladnosti te resolucije z nacionalno ustavo“

V zadevi C-203/20,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III, Slovaška) z odločbo z dne 11. maja 2020, ki je na Sodišče prispela 11. maja 2020, v kazenskem postopku proti

AB,

CD,

EF,

NO,

JL,

GH,

IJ,

LM,

PR,

ST,

* Jezik postopka: slovaščina.

UV,

WZ,

BC,

DE,

FG,

ob udeležbi

HI,

Krajská prokurátúra v Bratislave,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Prechal, predsednica drugega senata v funkciji predsednice tretjega senata, J. Passer, F. Biltgen, sodnika, L. S. Rossi (poročevalka), sodnica, in N. Wahl, sodnik,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 6. maja 2021,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za AB M. Mandzák, M. Para, Ľ. Hlbočan in Ľ. Kaščák, advokáti,
- za CD, EF, NO in JL M. Krajčí in M. Para, advokáti,
- za IJ M. Totkovič in M. Pohovej, advokáti,
- za Krajská prokurátúra v Bratislave R. Remeta in V. Pravda, agenta,
- za slovaško vlado B. Ricziová, agentka,
- za Evropsko komisijo S. Grünheid in A. Tokár, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 17. junija 2021

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4(3) PEU, člena 82 PDEU, členov 47, 48 in 50 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in

postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34) ter Direktive 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščnosti v kazenskem postopku (UL 2012, L 142, str. 1).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka proti AB, CD, EF, NO, JL, GH, IJ, LM, PR, ST, UV, WZ, BC, DE in FG (v nadaljevanju: obdolženci), v katerem namerava predložitevno sodišče izdati evropski nalog za prijetje zoper eno od teh oseb.

Pravni okvir

Pravo Unije

Okvirni sklep 2002/584

- 3 Člen 17 Okvirnega sklepa 2002/584, naslovljen „Časovni roki in postopki pri odločitvi o izvršitvi evropskega naloga za prijetje“, v odstavku 1 določa:

„Evropski nalog za prijetje je treba obravnavati in izvršiti kot nujno zadevo.“

Direktiva 2012/13

- 4 Člen 1 Direktive 2012/13, naslovljen „Vsebina“, določa:

„Ta direktiva določa pravila glede pravice do obveščnosti osumljenih ali obdolženih oseb o njihovih pravicah v okviru kazenskega postopka in obdolžitvah zoper njih. Prav tako določa pravila glede pravice do obveščnosti oseb, za katere je izdan evropski nalog za prijetje, o njihovih pravicah.“

- 5 Člen 2 te direktive, naslovljen „Področje uporabe“, v odstavku 1 določa:

„Ta direktiva se uporablja od trenutka, ko pristojni organi države članice seznanijo osebe, da so osumljene ali obdolžene kaznivega dejanja, do zaključka postopka, torej dokončne in pravnomočne odločbe o tem, ali je osumljena oziroma obdolžena oseba storila kaznivo dejanje in glede na primer, vključno z izrekom kazni ter odločitvijo o vseh pritožbah.“

Slovaško pravo

Spremenjena ustava

- 6 Člen 86 Ústava Slovenskej republiky (ustava Slovaške republike), kakor je bila spremenjena z ústavným zákonom č. 71/2017 Z. z. (ustavni zakon št. 71/2017) z dne 30. marca 2017 (v nadaljevanju: spremenjena ustava), določa:

„Národná rada Slovenskej republiky (državni zbor Slovaške republike) je med drugim pristojen:

[...]

(i) da se izreče o razglasitvi ničnosti odločbe predsednika [Slovaške republike], sprejete na podlagi člena 102(1)(j), če je ta v nasprotju z načeli demokratične in pravne države; sprejeta resolucija je splošna in se objavi enako kot zakon,

[...]“

7 Člen 129a te ustave določa:

„Ústavný súd Slovenskej republiky [(ustavno sodišče Slovaške republike)] se izreče o ustavnosti resolucije državnega zbora Slovaške republike o razveljavitvi amnestije ali pomilostitve, sprejete na podlagi člena 86(i). Ústavno sodišče po uradni dolžnosti začne postopek na podlagi prvega stavka [...]“

8 Člen 154f navedene ustave določa:

„(1) Določbe člena 86(i), člena 88a in člena 129a se uporabljajo tudi za člena V in VI odločbe predsednika vlade Slovaške republike z dne 3. marca 1998 o odreditvi amnestije, objavljene pod št. 55/1998, odločbo predsednika vlade Slovaške republike z dne 7. julija 1998 o odreditvi amnestije, objavljeno pod št. 214/1998, in odločbo predsednika Slovaške republike z dne 12. decembra 1997 o pomilostitvi obdolženca [...].

(2) Razveljavitev amnestij in pomilostitev na podlagi odstavka 1 povzroči:

(a) razglasitev ničnosti odločb javnih organov, če so bile te sprejete in obrazložene na podlagi amnestij in pomilostitev iz odstavka 1, in

(b) odpravo zakonskih ovir za pregon, ki temeljijo na amnestijah in pomilostitvah iz odstavka 1; trajanje teh zakonskih ovir ni vključeno v izračun zastaralnih rokov glede dejanj, na katera se nanašajo amnestije ali pomilostitve iz odstavka 1.“

Spremenjeni zakon o ustavnem sodišču

9 Člen 48b v šestem oddelku drugega naslova tretjega dela zakon č. 38/1993 Z. z. o organizaciji Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (zakon št. 38/1993 o organizaciji ustavnega sodišča Slovaške republike, o njegovem poslovníku in o statusu sodnikov tega sodišča), kakor je bil spremenjen z zakon č. 72/2017 Z. z. (zakon št. 72/2017) z dne 30. marca 2017 (v nadaljevanju: spremenjeni zakon o ustavnem sodišču), je v odstavkih od 1 do 3 določal:

„(1) Ústavno sodišče po uradni dolžnosti začne meritorni postopek na podlagi člena 129a ustave, pri čemer se postopek začne na dan objave resolucije, ki jo je sprejel državni zbor Slovaške republike na podlagi člena 86(i) ustave, v *Zbierka zákonov* [(uradni list)].

(2) Stranka v postopku je samo državni zbor Slovaške republike.

(3) Druga stranka v postopku je vlada Slovaške republike, ki jo zastopa minister za pravosodje Slovaške republike, če se postopek nanaša na resolucijo, s katero se razveljavi amnestija, ali predsednik Slovaške republike, če se postopek nanaša na resolucijo, s katero se razveljavi pomilostitev.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 10 Obdolženci so bili na Slovaškem kazensko preganjeni zaradi več kaznivih dejanj, ki naj bi bila storjena leta 1995.
- 11 Predsednik vlade Slovaške republike, ki je zaradi izteka mandata predsednika Slovaške republike takrat izvrševal njegova pooblastila, je 3. marca 1998 odredil amnestijo, s katero so bila obsežena ta kazniva dejanja (v nadaljevanju: amnestija iz leta 1998).
- 12 Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III, Slovaška) je z odločbo z dne 29. junija 2001 navedeni pregon ustavilo zlasti na podlagi te amnestije. Ta odločba, ki je postala pravnomočna, je imela v slovaškem pravu enake učinke, kot bi jih povzročila oprostilna sodba.
- 13 4. aprila 2017 sta začela veljati ustavni zakon 71/2017 in zakon 72/2017.
- 14 Državni zbor Slovaške republike je z resolucijo z dne 5. aprila 2017 na podlagi člena 86(i) spremenjene ustave amnestijo iz leta 1998 razveljavil.
- 15 Ústavný súd Slovenskej republiky (ustavno sodišče Slovaške republike) je s sodbo z dne 31. maja 2017 na podlagi člena 129a spremenjene ustave razsodilo, da je ta resolucija skladna z ustavo.
- 16 V skladu s členom 154f(2) spremenjene ustave je bilo treba zaradi resolucije z dne 5. aprila 2017 odločbo Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) z dne 29. junija 2001 razglasiti za nično, tako da je bil znova uveden kazenski pregon zoper obdolženca.
- 17 Predložitveno sodišče navaja, da je na zahtevo Krajská prokuratúra v Bratislave (okrožno državno tožilstvo v Bratislavi, Slovaška) izdalo mednarodni nalog za prijetje v zvezi s ST, ker bi ta lahko bil v Maliju. Dodaja, da namerava za to osebo, ker ne more izključiti, da je na ozemlju ene od držav članic, izdati tudi evropski nalog za prijetje.
- 18 Vendar se navedeno sodišče sprašuje, ali načelo *ne bis in idem* nasprotuje izdaji takega evropskega naloga za prijetje v zadevi v glavni stvari.
- 19 V zvezi s tem predložitveno sodišče po navedbi, da se po njegovem mnenju v obravnavani zadevi uporabljata Okvirni sklep 2002/584 in posledično Listina, pojasnjuje, da se mora pred izdajo evropskega naloga za prijetje med drugim prepričati, da je zagotovljeno varstvo temeljnih pravic zadevne osebe. Zato želi najprej izvedeti, ali pravnomočna odločba, s katero je bil kazenski pregon ustavljen, spada na področje uporabe načela *ne bis in idem* iz člena 50 Listine, in sicer zlasti v okoliščinah, v katerih je bila taka odločba sprejeta na podlagi amnestije in nato razglašena za nično z zakonskim ukrepom, s katerim je bila ta amnestija razveljavljena, brez posebne sodne odločbe ali sodnega postopka.
- 20 V nadaljevanju se predložitveno sodišče sprašuje, ali zakonodajni postopek – kakršen je obravnavan v zadevi v glavni stvari – katerega predmet je razveljavitev amnestije in ki povzroči razglasitev ničnosti posamične pravnomočne odločbe, s katero je bil ustavljen kazenski pregon, spada na področje uporabe Direktive 2012/13, ki določa pravico vsake obdolžene osebe, da v vsaki fazi kazenskega postopka pridobi informacije o tem postopku, če so te potrebne za zagotovitev poštenega sojenja, in pravico do vpogleda v spis. Če je odgovor pritrديلen, navedeno sodišče opozarja, da postopek pred državnim zborom Slovaške republike in postopek pred

Ústavný súd Slovenskej republiky (ustavno sodišče Slovaške republiky) ne omogočata, da bi stranka, na katero se eden ali drugi od teh postopkov nanaša, uveljavljala svoje temeljne procesne pravice, kar bi lahko pomenilo kršitev ne le določb navedene direktive, ampak tudi členov 47 in 50 Listine ter člena 82 PDEU.

- 21 Predložitveno sodišče se nazadnje sprašuje, ali je nacionalna zakonodaja, kakršna je predmet postopka v glavni stvari, na podlagi katere je nadzor ustavnega sodišča države članice nad zakonsko določbo, s katero se razveljavlja amnestija, omejen zgolj na presojo skladnosti te določbe z nacionalno ustavo, ne da bi bilo mogoče poleg tega presojati njeno skladnost s pravom Unije, združljiva s členom 267 PDEU, s temeljnimi pravicami, zagotovljenimi zlasti s členoma 47 in 50 Listine, ter z načelom lojalnega sodelovanja, ki izhaja iz člena 4(3) PEU. Poleg tega bi bil lahko „nacionalni mehanizem“ razveljavitve amnestije v nasprotju z načeloma sorazmernosti in učinkovitosti, ki omejujeta procesno avtonomijo držav članic pri sprejemanju nacionalnih pravnih določb.
- 22 V teh okoliščinah je Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali načelo *ne bis in idem* nasprotuje izdaji evropskega naloga za prijetje v smislu Okvirnega sklepa [2002/584], in to ob upoštevanju člena 50 [Listine], kadar je bilo v kazenski zadevi pravno močno razsojeno z oprostilno sodbo ali sodno odločbo o ustavitvi postopka, če sta bili ti odločbi sprejeti na podlagi amnestije, ki jo je zakonodajalec po pravno močnosti teh odločb razveljavil, in v skladu z nacionalnim pravnim redom razveljavitev take amnestije povzroči razglasitev ničnosti odločb javnih organov, če so bile sprejete in obrazložene na podlagi amnestij in pomilostitev, ter so s tem odpravljene zakonske ovire za kazenski pregon, ki so temeljile na tako razveljavljeni amnestiji, in to brez posebne sodne odločbe ali sodnega postopka?
2. Ali je določba nacionalne zakonodaje, s katero se brez odločbe nacionalnega sodišča neposredno razveljavi odločba nacionalnega sodišča o ustavitvi kazenskega postopka, ki ima v skladu z nacionalnim pravom naravo pravno močne odločbe, ki privede do oprostive, in na podlagi katere je bil kazenski postopek dokončno ustavljen zaradi amnestije, podeljene v skladu z nacionalnim zakonom, v skladu s pravico do nepristranskega sodišča, zagotovljeno v členu 47 [Listine], in tudi s pravico, da se za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat, zagotovljeno v členu 50 te listine, ter členom 82 [PDEU]?
3. Ali je določba nacionalnega prava, s katero se nadzor Ústavný súd Slovenskej republiky [(ustavno sodišče Slovaške republiky)] nad resolucijo državnega zbora Slovaške republiky o razveljavitvi amnestije in posamičnih pomilostitev, ki je sprejeta v skladu s členom 86(i) [spremenjene ustave], omejuje zgolj na presojo njene ustavnosti, ne da bi se upoštevali zavezujoči akti Evropske unije, zlasti [Listina], Pogodba [DEU] in Pogodba [EU], v skladu z načelom lojalnosti v smislu člena 4(3) PEU, člena 267 [PDEU] in člena 82 [PDEU], pravico do nepristranskega sodišča, zagotovljeno v členu 47 [Listine], in tudi pravico, da se za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat, zagotovljeno v členu 50 [Listine]?”

Postopek pred Sodiščem

Predlog za uporabo nujnega postopka predhodnega odločanja

- 23 Predložitveno sodišče je predlagalo, naj se ta zadeva obravnava po nujnem postopku predhodnega odločanja iz člena 107 Poslovnika Sodišča, pri čemer se je sklicevalo na člen 17(1) Okvirnega sklepa 2002/584, v skladu s katerim je treba „[e]vropski nalog za prijetje [...] obravnavati in izvršiti kot nujno zadevo“.
- 24 Sodišče je 3. junija 2020 na predlog sodnice poročevalke in po opredelitvi generalne pravobranilke odločilo, da temu predlogu ni treba ugoditi, saj navedeno sodišče ni predložilo nobenega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče presoditi posebne razloge, zaradi katerih bi bilo treba o tej zadevi odločiti nujno. Navedeno sodišče zlasti ni navedlo, da so obdolženci pridržani, niti ni *a fortiori* navedlo razlogov, iz katerih bi bili lahko odgovori Sodišča odločilni za morebitno izpustitev navedenih oseb.

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 25 AB je z vlogo, ki je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 22. junija 2021, predlagal, naj se odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 26 AB v utemeljitev predloga navaja, da je generalna pravobranilka v točkah 53 in 54 sklepnih predlogov izpostavila obstoj nekaterih nejasnosti v predlogu za sprejetje predhodne odločbe. V tem okviru želi AB pojasniti – kar naj bi bila nova okoliščina – da Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) v odločbi z dne 29. junija 2001 ustavitve kazenskega pregona ni obrazložilo z amnestijo, ampak na podlagi načela nacionalnega prava *ne bis in idem*.
- 27 Sodišče lahko na podlagi člena 83 svojega poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo dejstvo, ki je odločilno za odločitev Sodišča, ali če je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali.
- 28 Vendar v obravnavani zadevi ne gre za tak primer.
- 29 AB namreč v svoji vlogi zgolj podaja svojo razlago dejanskega stanja, ki je podlaga za zadevo, in zlasti odločbe Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) z dne 29. junija 2001.
- 30 Poleg tega, da taka razlaga ne pomeni novega dejstva v smislu člena 83 Poslovnika, v skladu z ustaljeno sodno prakso velja, da je v okviru postopka predhodnega odločanja, določenega v členu 267 PDEU, ki temelji na jasni ločitvi nalog med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, zgolj nacionalno sodišče pristojno za ugotavljanje in presojo dejanskega stanja spora o glavni stvari. V tem okviru je Sodišče pristojno odločati le o razlagi ali veljavnosti prava Unije glede na dejanski in pravni položaj, kot ga je opisalo predložitveno sodišče, da bi temu sodišču dalo koristne napotke za razrešitev spora, ki mu je predložen (sodbi z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, točka 35, in z dne 14. novembra 2019, Dilly's Wellnesshotel, C-585/17, EU:C:2019:969, točka 45 in navedena sodna praksa).

- 31 Prav tako v delu, v katerem želi AB s predlogom za ponovno odprtje ustnega dela postopka odgovoriti na sklepne predloge generalne pravobranilke, zadošča navesti, da tudi vsebina sklepnih predlogov generalnega pravobranilca sama po sebi ne more biti novo dejstvo, sicer bi lahko stranke s sklicevanjem na tako dejstvo odgovorile na navedene sklepne predloge. O sklepnih predlogih generalnega pravobranilca pa stranke ne morejo razpravljati. Sodišče je tako imelo priložnost poudariti, da je v skladu s členom 252 PDEU dolžnost generalnega pravobranilca to, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča Evropske unije zahteva njegovo sodelovanje, da bi Sodišču pomagal pri opravljanju njegove naloge, ki je zagotoviti spoštovanje prava pri razlagi in uporabi Pogodb. Na podlagi člena 20, četrty odstavek, tega statuta in člena 82(2) Poslovnika se s sklepnimi predlogi generalnega pravobranilca ustni del postopka konča. Ker sklepni predlogi niso del razprave med strankami, se z njimi začne faza posvetovanja Sodišča. Ne gre torej za mnenje, namenjeno sodnikom ali strankam, ki bi ga izdal organ zunaj Sodišča, ampak za individualno, obrazloženo in javno izraženo mnenje člana same institucije (sodba z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 32 V obravnavani zadevi Sodišče po opredelitvi generalne pravobranilke ugotavlja, da elementi, ki jih je predložil AB, ne razkrivajo nobenega novega dejstva, ki bi bilo odločilno za odločitev, ki jo mora sprejeti v tej zadevi, in da v tej zadevi ni treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti niso razpravljali. Poleg tega Sodišče glede na to, da ima ob koncu pisnega in ustnega dela postopka na voljo vse potrebne elemente, šteje, da je zadeva dovolj razjasnjena, da lahko o njej odloči.
- 33 Zato ni treba odrediti ponovnega odprtja ustnega dela postopka.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 34 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 50 Listine razlagati tako, da nasprotuje izdaji evropskega naloga za prijetje za osebo, v zvezi s katero je bil kazenski pregon najprej ustavljen s pravnomočno sodno odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi amnestije, nato pa se je ponovno začel po sprejetju zakona, s katerim sta bili ta amnestija razveljavljena in ta sodna odločba razglašena za nično.

Pristojnost Sodišča

- 35 Slovaška vlada izpodbija pristojnost Sodišča za odločanje o prvem vprašanju za predhodno odločanje, pri čemer kot razlog navaja, da se zato, ker se za zadevo iz postopka v glavni stvari ne uporablja nobena določba prava Unije, zanjo ne uporablja niti Listina. Predložitveno sodišče naj bi v resnici želelo, da Sodišče preuči slovaško nacionalno pravo na področju amnestije, za kar pa naj ne bi bilo pristojno. Poleg tega naj se pravo Unije ne bi uporabljalo *ratione temporis*, saj so vsa dejstva, obravnavana v postopku v glavni stvari, nastala pred pristopom Slovaške republike k Uniji.
- 36 V zvezi s tem je treba navesti, da se prvo vprašanje za predhodno odločanje nanaša na člen 50 Listine.

- 37 Področje uporabe Listine, kar zadeva ravnanje držav članic, pa je opredeljeno v njenem členu 51(1), v skladu s katerim se določbe Listine uporabljajo za države članice samo, kadar te izvajajo pravo Unije.
- 38 Poleg tega člen 51(1) Listine potrjuje ustaljeno sodno prakso Sodišča, v skladu s katero se temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravni red Unije, uporabljajo v vseh položajih, ki jih ureja pravo Unije, ne pa v drugih položajih (sodba z dne 14. januarja 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo in Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, točka 31 in navedena sodna praksa).
- 39 Kadar pravni položaj ne spada na področje uporabe prava Unije, Sodišče torej ni pristojno za njegovo obravnavo, morebiti uveljavljane določbe Listine pa same po sebi ne morejo utemeljiti te pristojnosti (sodba z dne 14. januarja 2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo in Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, točka 32 in navedena sodna praksa).
- 40 V obravnavani zadevi je res, kot navaja Evropska komisija, da se postopek v glavni stvari nanaša na kazniva dejanja, ki v pravu Unije niso harmonizirana, poleg tega pa to pravo ne ureja sprejetja in razveljavitve amnestije.
- 41 Vendar se prvo vprašanje ne nanaša na razlago nacionalne zakonodaje v zvezi s temi kaznivimi dejanji ali to amnestijo, temveč na razlago člena 50 Listine v okviru postopka izdaje evropskega naloga za prijetje, ki ga predložitveno sodišče namerava začeti.
- 42 Tak postopek pa *ratione materiae* in *ratione temporis* spada na področje uporabe Okvirnega sklepa 2002/584, tako da se glede na to, da se za postopek izdaje evropskega naloga za prijetje, ki ga namerava začeti predložitveno sodišče, lahko uporabi ta sklep, za ta postopek lahko uporabi tudi Listina.
- 43 Sodišče je zato pristojno, da odgovori na prvo vprašanje za predhodno odločanje.

Dopustnost

- 44 Slovaška vlada in Komisija poudarjata, da predložitveno sodišče še ni izdalo evropskega naloga za prijetje in da ni gotovo, da bo to storilo, saj ni dokazano, da je oseba, za katero bi bilo treba ta nalog izdati, na ozemlju ene od držav članic. Države članice pa naj bi pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine izvajale šele, ko odreditveni pravosodni organ in izvršitveni pravosodni organ uporabita nacionalne določbe, sprejete za izvrševanje Okvirnega sklepa 2002/584. Tako naj bi bilo mogoče za izvajanje prava Unije šteti le dejansko izdajo evropskega naloga za prijetje. Zgolj namen izdaje evropskega naloga za prijetje pa naj ne bi zadostoval za to, da bi se zadevni kazenski postopek štel za izvajanje prava Unije, kar bi povzročilo uporabo Listine za vsa vprašanja v zvezi z zakonitostjo tega postopka. Prvo vprašanje za predhodno odločanje naj torej ne bi bilo upoštevno, bilo naj bi hipotetično in torej nedopustno.
- 45 Glede tega je treba opozoriti, da lahko v okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči na podlagi člena 267 PDEU le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki jo bo sprejelo, ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi ustreznost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče, kadar se postavljena vprašanja nanašajo na razlago pravila prava Unije, načeloma dolžno odločati (glej v tem smislu sodbo z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, točka 27 in navedena sodna praksa).

- 46 Iz tega izhaja, da za vprašanja, ki se nanašajo na pravo Unije, velja domneva upoštevnosti. Sodišče lahko odločanje o vprašanju za predhodno odločanje, ki ga postavi nacionalno sodišče, zavrne le, če zaprosena razlaga pravila Unije očitno nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če gre za hipotetičen problem ali če Sodišče nima na voljo potrebnih dejanskih in pravnih elementov, da bi lahko koristno odgovorilo na postavljena vprašanja (sodba z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 47 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe jasno razvidno, da Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) meni, da so pogoji za izdajo evropskega naloga za prijetje za enega od obdolžencev načeloma izpolnjeni, in da namerava izdati tak evropski nalog za prijetje, saj naj bi bilo mogoče, da je ta oseba v drugi državi članici ali da bi lahko tja prišla. Poleg tega je iz spisa, s katerim Sodišče razpolaga, razvidno, da je izdaja evropskega naloga za prijetje s strani predložitvenega sodišča odvisna od odgovora, ki ga bo Sodišče podalo na prvo vprašanje za predhodno odločanje.
- 48 V teh okoliščinah bi bilo trditi, da mora nacionalno sodišče, ki dvomi o zakonitosti izdaje evropskega naloga za prijetje glede na veljavne določbe prava Unije, ta nalog izdati, zato da bi bilo mogoče nato pri Sodišču vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe, očitno v nasprotju s ciljem navedenega člena 267 PDEU.
- 49 V skladu z ustaljeno sodno prakso je namreč namen mehanizma predhodnega odločanja, uvedenega s to določbo, v vseh okoliščinah zagotoviti enak učinek prava Unije v vseh državah članicah in tako preprečiti razhajanja pri njegovi razlagi, ki jo morajo uporabiti nacionalna sodišča, ter zagotoviti to uporabo, tako da se nacionalnemu sodišču zagotovi sredstvo za odpravo težav, ki bi jih lahko povzročila zahteva po tem, da se zagotovi polni učinek prava Unije v okviru sodnih sistemov držav članic. Tako imajo nacionalna sodišča najširšo možnost, včasih celo obveznost, da predložijo zadevo Sodišču, če menijo, da so se v zadevi, o kateri odločajo, pojavila vprašanja, ki zahtevajo razlago ali presojo veljavnosti določb prava Unije, glede katerih morajo odločiti (sodba z dne 6. oktobra 2021, Consorzio Italian Management in Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 50 To še toliko bolj velja v obravnavani zadevi, saj sistem evropskega naloga za prijetje vključuje varstvo postopkovnih in temeljnih pravic, ki morajo biti zagotovljene zahtevani osebi, na dveh ravneh, ker je sodnemu varstvu, določenemu na prvi ravni ob sprejetju nacionalne odločbe, kot je nacionalni nalog za prijetje, dodano varstvo, ki mora biti zagotovljeno na drugi ravni ob izdaji evropskega naloga za prijetje (glej v tem smislu sodbo z dne 12. decembra 2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg in Openbaar Ministerie (Državni tožilstvi v Lyonu in Toursu), C-566/19 PPU in C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, točka 59 in navedena sodna praksa).
- 51 V zvezi z ukrepom, ki – tako kot izdaja evropskega naloga za prijetje – lahko poseže v pravico zadevne osebe do svobode, to varstvo torej pomeni, da je treba odločitev, ki izpolnjuje zahteve učinkovitega sodnega varstva, sprejeti vsaj na eni od dveh ravni navedenega varstva (sodba z dne 27. maja 2019, OG in PI (Državni tožilstvi v Lübecku in Zwickauu), C-508/18 in C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, točka 68).
- 52 Zato namerava odreditveni pravosodni organ s tem, da pri Sodišču vloži predlog za sprejetje predhodne odločbe glede razlage, da bi se prepričal, da bodo s sprejetjem evropskega naloga za prijetje izpolnjene obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije, spoštovati obveznosti, ki izhajajo iz Okvirnega sklepa 2002/584, in torej izvaja pravo Unije v smislu člena 51(1) Listine.

53 Poleg tega v nasprotju s tem, kar navaja Komisija, posledica take ugotovitve ni, da se pravo Unije uporabi za kazenski postopek, v okviru katerega se lahko izda ta evropski nalog za prijetje, saj je ta kazenski postopek ločen od postopka izdaje takega naloga, ki je edini postopek, za katerega se uporablja Okvirni sklep 2002/584 in torej pravo Unije.

54 Iz tega izhaja, da je prvo vprašanje za predhodno odločanje dopustno.

Vsebinska presoja

55 Za odgovor na prvo vprašanje je treba navesti, da – kot izhaja iz besedila člena 50 Listine, ki načelo *ne bis in idem* ureja na ravni Unije – „[n]ihče ne sme biti ponovno v kazenskem postopku ali kaznovan zaradi kaznivega dejanja, za katero je bil v Uniji v skladu z zakonom s pravno močno sodbo že oproščen ali obsojen“.

56 Za ugotovitev, ali gre pri sodni odločbi za odločbo, s katero je bil sodni postopek zoper osebo pravno močno končan, se je treba zlasti prepričati, da je bila ta odločba izdana po vsebinski presoji zadeve (glej po analogiji, kar zadeva člen 54 Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 med vladami držav Gospodarske unije Beneluks, Zvezne republike Nemčije in Francoske republike o postopni odpravi kontrol na skupnih mejah, podpisane 19. junija 1990 v Schengnu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 2, str. 9), sodbe z dne 10. marca 2005, *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156, točka 30; z dne 5. junija 2014, *M*, C-398/12, EU:C:2014:1057, točka 28, in z dne 29. junija 2016, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, točka 42).

57 To razlago na eni strani potrjuje besedilo člena 50 Listine, saj – kot je generalna pravobranilka navedla v točki 51 sklepnih predlogov – pojma „obsodba“ in „oprostitev“, na katera se sklicuje ta določba, nujno pomenita, da je bila preizkušena kazenska odgovornost zadevne osebe in da je bila v zvezi s tem sprejeta odločba.

58 Na drugi strani je navedena razlaga skladna z legitimnim ciljem, da se prepreči nekaznovanost oseb, ki so storile kaznivo dejanje, kar je cilj, ki spada v okvir območja svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je zagotovljeno prosto gibanje oseb, določeno v členu 3(2) PEU (glej v tem smislu sodbe z dne 6. septembra 2016, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, točki 36 in 37; z dne 2. aprila 2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, točka 60, in z dne 12. maja 2021, *Bundesrepublik Deutschland* (Interpolova rdeča mednarodna tiralica), C-505/19, EU:C:2021:376, točka 86).

59 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe sicer res razvidno, da ima odločba Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) z dne 29. junija 2001, s katero je bil kazenski pregon obdolžencev ustavljen, v skladu z nacionalnim pravom učinke oprostilne odločbe.

60 Vendar se zdi, da – ne glede na naravo in učinke te odločbe v slovaškem pravu – iz spisa, s katerim Sodišče razpolaga, izhaja, da je bil edini učinek navedene odločbe, ki je bila sprejeta zlasti na podlagi amnestije iz leta 1998, ustavitev navedenega kazenskega pregona, preden je Okresný súd Bratislava III (okrajno sodišče v Bratislavi III) ali katero koli drugo slovaško sodišče lahko odločilo o kazenski odgovornosti obdolžencev, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče.

61 Glede na navedeno je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 50 Listine razlagati tako, da ne nasprotuje izdaji evropskega naloga za prijetje za osebo, v zvezi s katero je bil kazenski pregon najprej ustavljen s pravno močno sodno odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi amnestije,

nato pa se je ponovno začel po sprejetju zakona, s katerim sta bili ta amnestija razveljavljena in ta sodna odločba razglašena za nično, če je bila zadnjenavedena odločba sprejeta pred vsakršno presojo kazenske odgovornosti zadevne osebe.

Drugo vprašanje

- 62 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča mora Sodišče v okviru postopka sodelovanja med nacionalnimi sodišči in njim, ki je uveden s členom 267 PDEU, nacionalnemu sodišču podati koristen odgovor, ki mu bo omogočil rešitev spora, o katerem odloča. Zato mora Sodišče po potrebi preoblikovati vprašanja, ki so mu bila predložena (sodba z dne 26. oktobra 2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, točka 34 in navedena sodna praksa).
- 63 Tako je treba ob upoštevanju obrazložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe, kot je povzeta v točki 20 te sodbe, drugo vprašanje za predhodno odločanje razumeti tako, da se želi z njim ugotoviti, ali je treba Direktivo 2012/13 razlagati tako, da se uporablja za zakonodajni postopek v zvezi z razveljavitvijo amnestije in za sodni postopek, katerega predmet je nadzor skladnosti te razveljavitve z nacionalno ustavo, ter če je odgovor pritrديلen, ali ta direktiva, razlagana zlasti ob upoštevanju členov 47 in 50 Listine, nasprotuje takima postopkoma.
- 64 Po mnenju slovaške vlade in Komisije tudi tako preoblikovano vprašanje ni dopustno. Direktiva 2012/13 naj bi se namreč nanašala le na kazenske postopke, zato naj se za postopka, ki ju državni zbor Slovaške republike ali Ústavný súd Slovenskej republiky (ustavno sodišče Slovaške republike) začneta v skladu z veljavnim slovaškim pravom, ne bi uporabljala. Natančneje, postopek pred zadnjenavedenim sodiščem naj se ne bi nanašal na pravice in obveznosti določenih fizičnih ali pravnih oseb ter naj ne bi bil namenjen preizkusu njihove kazenske odgovornosti. Edini cilj tega postopka naj bi bila presoja skladnosti resolucije, ki jo je sprejel državni zbor Slovaške republike na podlagi člena 86(i) spremenjene ustave, z ustavo.
- 65 V zvezi s tem zadošča navesti, da se tako navedeni ugovori v zvezi z dopustnostjo drugega vprašanja za predhodno odločanje v bistvu nanašajo na sam obseg prava Unije, zlasti na področje uporabe Direktive 2012/13 in posledično na njeno razlago. Take trditve, ki se torej nanašajo na vsebino postavljenega vprašanja, tako že po svoji naravi ne morejo povzročiti nedopustnosti tega vprašanja (glej po analogiji sodbo z dne 20. aprila 2021, Republika, C-896/19, EU:C:2021:311, točka 33 in navedena sodna praksa).
- 66 Drugo vprašanje za predhodno odločanje, kakor je bilo preoblikovano v točki 63 te sodbe, je zato dopustno.
- 67 Za odgovor na to vprašanje je treba navesti, da Direktiva 2012/13 v skladu s svojim členom 1 določa pravila glede pravice do obveščenosti osumljenih ali obdolženih oseb o njihovih pravicah v okviru kazenskega postopka in obdolžitvah zoper njih ter glede pravice do obveščenosti oseb, za katere je izdan evropski nalog za prijetje, o njihovih pravicah.
- 68 Poleg tega se ta direktiva, kot je določeno v njenem členu 2(1), uporablja od trenutka, ko pristojni organi države članice seznanijo osebe, da so osumljene ali obdolžene kaznivega dejanja, do zaključka postopka, torej dokončne in pravnomočne odločbe o tem, ali je osumljena oziroma obdolžena oseba storila kaznivo dejanje in glede na primer, vključno z izrekom kazni ter odločitvijo o vseh pritožbah.

- 69 Iz teh določb izhaja, da se navedena direktiva uporablja za postopke v zvezi z evropskimi nalogi za prijetje in za kazenske postopke v delu, v katerem je namen zadnjenavedenih postopkov ugotoviti, ali je osumljena ali obdolžena oseba storila kaznivo dejanje.
- 70 To pomeni, da postopek, katerega predmet ni ugotavljanje kazenske odgovornosti osebe, ne more spadati na področje uporabe Direktive 2012/13.
- 71 Ta direktiva se zato zlasti ne more uporabljati za zakonodajni postopek v zvezi z razveljavitvijo amnestije in niti za sodni postopek, katerega predmet je nadzor nad skladnostjo te razveljavitve z nacionalno ustavo. Taka postopka namreč ne glede na to, kako učinkujeta na procesni položaj neke osebe, nista namenjena ugotavljanju morebitne kazenske odgovornosti te osebe.
- 72 Glede na navedeno je treba na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovoriti, da je treba Direktivo 2012/13 razlagati tako, da se ne uporablja za zakonodajni postopek v zvezi z razveljavitvijo amnestije in niti za sodni postopek, katerega predmet je nadzor nad skladnostjo te razveljavitve z nacionalno ustavo.

Tretje vprašanje

- 73 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem za predhodno odločanje v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4(3) PEU, člena 82 in 267 PDEU ter člena 47 in 50 Listine razlagati tako, da nasprotujejo zakonodaji države članice, na podlagi katere je nadzor ustavnega sodišča te države članice nad zakonsko določbo, s katero je bila razveljavljena amnestija, omejen zgolj na presojo skladnosti te določbe z ustavo, ne da bi bilo mogoče presojati tudi njeno skladnost s pravom Unije.
- 74 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, kot je pravilno izpostavila slovaška vlada in kot je generalna pravobranilka navedla v točki 72 sklepnih predlogov, da se z nacionalno zakonodajo, ki določa zakonodajni postopek v zvezi z razveljavitvijo amnestije in sodni postopek, katerega predmet je nadzor nad skladnostjo te razveljavitve z nacionalno ustavo, ne izvaja pravo Unije, ker taka postopka ne spadata na področje uporabe tega prava.
- 75 Ker se pravo Unije za tako nacionalno zakonodajo torej ne uporablja, Sodišče ob upoštevanju preudarkov, navedenih v točkah od 37 do 39 te sodbe, ni pristojno za odgovor na tretje vprašanje za predhodno odločanje.

Stroški

- 76 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

- 1. Člen 50 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je treba razlagati tako, da ne nasprotuje izdaji evropskega naloga za prijetje za osebo, v zvezi s katero je bil kazenski pregon najprej ustavljen s pravnomočno sodno odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi amnestije, nato pa se je ponovno začel po sprejetju zakona, s katerim sta bili ta amnestija razveljavljena in ta sodna odločba razglašena za nično, če je bila zadnjenavedena odločba sprejeta pred vsakršno presojo kazenske odgovornosti zadevne osebe.**

2. Direktivo 2012/13/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o pravici do obveščnosti v kazenskem postopku je treba razlagati tako, da se ne uporablja za zakonodajni postopek v zvezi z razveljavitvijo amnestije in niti za sodni postopek, katerega predmet je nadzor nad skladnostjo te razveljavitve z nacionalno ustavo.

Podpisi